

METSÄALAN PALKKAUS

KOULUTUSAINEISTO

1.2.2022 – 31.1.2024

KOULUTUSAINEISTON TARKOITUS

Koulutusaineisto on tarkoitettu metsätyön palkkauksen paikallisen sopimisen ja hoitamisen tueksi. Koulutusaineiston laatimisesta ja ylläpidosta vastaa metsäalan työehtosopijapuolten yhteinen työryhmä.

Koulutusaineistossa käytetyt työkohtaiset palkat ja korvaukset sekä viittaukset neuvottelujärjestelmään perustuvat voimassa olevaan Metsäalan työehtosopimukseen ja sen palkkamääräyksiin.

Metsätöiden palkkaukselle on tunnusomaista yhteys ja soveltuvuus työsuoritukseen. Tämän takia palkkausta on syytä ylläpitää ja kehittää työn sisällön muutoksia vastaavasti. Samalla pidetään huolta palkkauksen kannustavuudesta ja luotettavuudesta.

Sisällys

1 PALKKA JA SIIHEN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ.....	4
1.1 Palkkaperusteet.....	5
1.2 Aikapalkka.....	8
1.3 Suoritepalkkahinnoittelu	9
2 ESIMERKKEJÄ PALKKAUSTAVOISTA.....	10
2.1 Aikapalkka.....	10
2.2 Suoritepalkka	11
2.3 Tuotoslukuihin perustuva yksikköpalkat	12
2.4 HA – hinnoittelu	12
2.4 Tuotospalkkaus	14
2.5. Sovittu suorite.....	15
3 SUORITEPALKKAUKSEN MINIMIEHDON TARKASTELU.....	15
3.1 Esimerkiksi ha-hinnoittelu (ei sisällä sahakorvausta).	15

1.PALKKA JA SIIHEN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ

Palkka on korvaus tehdystä työstä. Vaativammasta työstä ja hyvästä työsuorituksesta on saatava parempi palkka kuin vaatimattomammasta työstä ja työsuorituksesta. Palkan on muodostuttava kahdesta osasta, työn vaativuudesta ja työntekijän ammattikokemuksesta tai pätevyydestä.

Palkkaustekniikka

Palkkaustekniikoilla tarkoitetaan palkkaperusteita, palkkaustapoja ja palkan maksatusjärjestelmiä.

Palkkaustavat

Palkkaustavaksi pyritään valitsemaan aina tehtävään työhön parhaiten soveltuva palkkaustapa. Palkkaustavan valinnassa otetaan huomioon työmäärän määrittämistarkkuuden vaikutus palkkaan sekä työn kannustavuuteen ja tuottavuuteen.

Sisääntulopalkka

Sisääntulopalkkaa voidaan maksaa enimmillään 3 kuukauden ajan, harjoittelijalle, työharjoittelu-, oppisopimusoppilaille, jonka jälkeen tehtävästä riippuen heihin noudatetaan vaativuusryhmän mukaista peruspalkkaa.

Peruspalkka

Palkka perustuu ainoastaan työn vaativuuteen.

Henkilökohtainen aikapalkka

Aikapalkka koostuu työtehtävien vaativuusryhmän työkohtaisesta palkasta ja työntekijän ammattikokemuksesta. Vaihtoehtoisesti jos paikallisesti on käytössä henkilökohtainen palkanosan määrittely, tällöin aikapalkka koostuu vaativuusryhmän työkohtaisesta palkasta ja työntekijän henkilökohtaisesta palkanosasta. Aikapalkka maksetaan työhön käytetyn ajan perusteella.

Suoritepalkat

Suoritepalkassa palkka perustuu tehtyyn työmäärään. Suoritepalkan perusteista sovitaan paikallisesti ja ne ovat annettava kirjallisesti. Suoritepalkan tulee ylittää työntekijän henkilökohtainen aikapalkka kahden kuukauden tarkastelujaksolla.

Tuotospalkka (Paikallinen sopiminen)

Tuotospalkassa maksetaan henkilökohtainen aikapalkka työhön käytetyn ajan perusteella. Sen lisäksi maksetaan tuotososuus, kun työn toteutunut tuotos ylittää tavoitetuotoksen. Tuotososuuden jakoprosentti sovitaan paikallisesti. Tuotososuus lasketaan työntekijän henkilökohtaisen palkan perusteella.

1.1 Palkkaperusteet

Metsätöiden palkkauksen perusteet ovat työn vaativuus ja henkilökohtainen palkanosa, joka muodostuu ammattikokemuksesta tai henkilökohtaisesta palkanosan määrittelystä.

Työn vaativuus ja työkohtainen palkka

Työn vaativuudella tarkoitetaan työn tekijälleen asettamia vaatimuksia. Työnvaativuusryhmittely osoittaa työtehtävien vaativuusjärjestyksen. Vaativuusryhmittely koskee työntekijän tekemiä työtehtäviä, ei työntekijän

henkilökohtaisia ominaisuuksia. Ryhmittelyyn vaikuttavat **työn vaatima oppimisaika, työn edellyttämä vastuu ja työtehtävistä aiheutuva kuormitus.**

Vaativuusryhmittely

Sisääntulopalkka

Sisääntulopalkka voidaan maksaa enintään kolmen kuukauden ajan, harjoittelijoille, työharjoittelu- ja oppisopimusoppilaille, jonka jälkeen tehtävästä riippuen heihin noudatetaan vaativuusryhmän mukaista palkkaa.

Vaativuusryhmä 1

Lyhyttä opastusta ja normaalia vastuuta vaativat metsätyöt. Työhön ei sisälly tiedonkeruuta ja laadunseurantaa. Työnjohto osoittaa tämän vaativuusryhmän työt työn tekemispäikällä. Työnjohto valvoo ja vastaa työn tekemisestä.

Vaativuusryhmä 2

Normaalia ammattitaitoa ja vastuuta vaativat itsenäiset metsätyöt, johon sisältyy omaan työsuoritukseen liittyvää tiedon keruuta ja laadun seurantaa.

Esimerkkejä vaativuusryhmän töistä:

- Istutustyö
- Normaalit moottori- ja raivaussahatyöt
- Pystykarsinta
- Muut metsähoidon perustyöt

Vaativuusryhmä 3

Normaalia ammattitaitoa vaativat metsätyöt, johon sisältyy myös muiden työntekijöiden ja alihankkijoiden tiedonkeruuta ja laadun seuranta.

Esimerkkejä vaativuusryhmän töistä:

- Erilliset suunnittelu-, mittaustehtävät,
- Laadun seuranta- ja kontrollointi,
- Vaaralliset työt, kuten myrskytuhoalueiden työt ja tai hakkuu- ja raivaustyöt varottavien sähkölinjojen tai asumusten läheisyydessä
- Kulotus/siihen liittyvä jälkityö
- Uittotyö

Vaativuusryhmä 4

Erityistä ammattitaitoa vaativat metsätyöt. Erityisen vaaralliset ja vastuulliset metsätyöt, kuten myrsky- tai lumituhojen korjuu sähkölinjoilla.

Esimerkkejä vaativuusryhmän töistä:

- Erilliset vaativat suunnittelutehtävät, kuten metsänhoidon ja korjuukohteiden suunnittelua ja tietotallennusta
- Työryhmän vetäminen, toteutuksen ohjaus
- Työmaiden työketjujen suunnittelu
- Koulutus ja opastustehtävät kohteina, mm. työntekijät, yrittäjät, metsänomistajat, oppilaitokset.

Työntekijälle maksetaan, hänelle työn keston ajalta palkka sen vaativuusryhmän perusteella, johon tämä työ kuuluu.

Vaativuusryhmittelystä vastaa työnantaja ja sitä koskevat mahdolliset erimielisyydet käsitellään metsäalan työehtosopimuksen 12 §:n mukaisesti.

1.2 Aikapalkka

Työntekijän ammattikokemus tai henkilökohtaisen palkanosan määrittely

1.4.2022 – 31.3.2023		Ammattikokemus				
		Palkka €/h	Peruspalkka	yli 2 vuotta	yli 6 vuotta	
Sisääntulopalkka	8,92					
VR I	10,03	10,44	11,04	11,74	12,24	
VR II	11,15	11,59	12,26	13,04	13,60	
VR III	11,93	12,41	13,12	13,96	14,55	
VR IV	12,82	13,33	14,10	15,00	15,64	

1.4.2023 – 31.1.2024		Ammattikokemus				
		Palkka €/h	Peruspalkka	yli 2 vuotta	yli 6 vuotta	
Sisääntulopalkka	9,05					
VR I	10,19	10,59	11,20	11,92	12,43	
VR II	11,32	11,77	12,45	13,24	13,81	
VR III	12,11	12,59	13,32	14,17	14,77	
VR IV	13,01	13,54	14,32	15,23	15,88	

Työntekijän henkilökohtainen aikapalkka on hänen perustuntipalkkansa ammattikokemus huomioiden. Mikäli työntekijän säännöllisen työajan käytännön tuntipalkka on sovittu tätä korkeammaksi, sovelletaan kuitenkin sovittua korkeampaa vaihtoehtoa.

Korotettuun työkohtaiseen peruspalkkaan oikeuttavaan ammattikokemukseen lasketaan täydet työskentelykuukaudet metsäalan mukaisista työtehtävistä.

Henkilökohtaisen palkanosan määrittely

Työntekijän pätevyydellä tarkoitetaan hänen taitoaan suoriutua tekemistään töistä. Työntekijän pätevyyden määrittelytapa riippuu esim. työnantajan toiminnan tavoitteista ja laajuudesta, töiden järjestelyistä ja paikallisista olosuhteista. Pätevyys määritellään esimerkiksi työtuloksen, ammatinhallinnan ja huolellisuuden perusteella.

Työntekijän pätevyyden määrittelytapa ja määrittämisohteet sovitaan paikallisesti. Määrittelytapa tekee työnantaja ja työntekijällä on oikeus saada selvitys määrittelyn perusteista ja niistä tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet hänen tulokseensa.

Työntekijän henkilökohtainen palkanosa perustuu pätevyyden määrittelyyn ja se tehdään, kun siihen on edellytykset, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden työssäolon jälkeen. Henkilökohtainen palkanosa tarkistetaan, kun työntekijän työtehtävät muuttuvat tai pätevyystekijät sitä edellyttävät, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Henkilökohtainen palkanosa on vähintään 2 % työkohtaisesta palkasta. Jos määrittelytapa ja ohjeita ei ole paikallisesti sovittu, henkilökohtaisen palkanosan suhteen menetellään työehtosopimuksen asianomaisen kohdan mukaisesti.

1.3 Suoritepalkkahinnoittelu

Suoritepalkalla tarkoitetaan palkkaustapaa, jossa tietystä työmäärästä maksetaan sovittu rahamäärä. Suoritepalkkauksen perusteista on sovittava työmaakohtaisesti ennen varsinaista työsuoritusta ja palkkausperusteet on annettava kirjallisesti. Työntekijän työskennellessä normaalilla

suoritetövuuhdilla, tulee suoritepalkan ylittää työntekijän henkilökohtainen aikapalkka kahden kuukauden tarkastelujaksolla.

Normaalilla suoritetövuuhdilla tarkoitetaan vastaavissa työmaaolosuhteissa ja työvaikeustekijöillä suoritepalkkatyössä saavutettavaa keskimääräistä ansiotasoa tunnissa.

Suoritepalkkausten perusteista sovittaessa on moottori- tai raivaussahan osuus hinnoittelussa otettava huomioon, mikäli sitä ei korvata erikseen käyttötuntikorvauksena.

2 ESIMERKKEJÄ PALKKAUSTAVOISTA

2.1 Aikapalkka

Aikapalkka on joko tunti-, viikko- tai kuukausipalkka.

Esimerkki 1)

Työntekijä, jolla on yli 10 vuoden ammattikokemus metsäalan työstä, joka tekee normaalia ammattitaitoa ja vastuuta vaativaa itsenäistä metsätyötä. (Sisältää omaan työsuoritukseen liittyvää normaalia tiedonkeruuta ja laadun seuranta).

VR II = 11,15 €/h + ammattikokemus = 13,04 €/h

Aikapalkkaisessa työssä työntekijän käyttäessä omistamiaan moottori- tai raivaussahaa, maksetaan työntekijälle niistä erillinen veroton käyttötuntikorvaus (TES 4.10 §). Korvauksen suuruus 31.3.2023 saakka on **5,22 €/h**.

Tällöin korotettu työkohtainen peruspalkka moottorisahakorvauksineen 13,04 €/h + 5,22 €/h = 18,26 €/h.

Esimerkki 2)

Työntekijä, jolla on yli 10 vuoden ammattikokemus metsäalan työstä, joka tekee normaalia ammattitaitoa ja vastuuta vaativaa itsenäistä metsätyötä. (Sisältää omaan työsuoritukseen liittyvää normaalia tiedonkeruuta ja laadun seurantaa). Työpaikalla on käytössä henkilökohtaisen palkanosan määrittely (heko). Työntekijän heko -prosentiksi on määritelty 16 %.

$$\text{VR II} = 11,15 \text{ €/h} \times 16 \% \rightarrow 11,15 \times 1,16 = 12,93 \text{ €/h}$$

Aikapalkkaisessa työssä työntekijän käyttäessä omistamiaan moottori- tai raivaussahaa, maksetaan työntekijälle niistä erillinen veroton käyttötuntikorvaus (TES 4.10 §). Korvauksen suuruus on 31.3.2023 saakka **5,22 €/h**.

Tällöin korotettu työkohtainen peruspalkka moottorisahakorvauksineen 12,93 €/h + 5,22 €/h = 18,15 €/h.

2.2 Suoritepalkka

Rahakerroin, moottori- ja raivaussahatyöt:

rahakerroin = työkohtainen palkka + m-sahaosuus	€/tunti
esim. työkohtainen palkka, vaativuusryhmä 2	11,15
m-sahaosuus = 26,4 %	2,94
rahakerroin yhteensä	14,09

Rahakerroin, muut työt:

rahakerroin = työkohtainen palkka	€/tunti
esim. työkohtainen palkka, vaativuusryhmä 2	11,15

2.3 Tuotoslukuihin perustuva yksikköpalkat

Aikaisemmassa metsäalan työehtosopimuksessa ollut tuotoslukuihin ja ajanmenekkiin perustunut yksikköhinnoittelutaulukointi on poistunut tes-määräyksenä. Jos paikallisesti on saatavilla sopijaosapuolten aikaisemmin määrittelemät tuotosluvut ja ajanmenekkiluvut, voidaan niiden käyttämisestä sopia. Taulukointia sopijaosapuolet eivät 1.2.2018 jälkeen toimita kuin erillisestä pyynnöstä jäsenilleen. Yksikköpalkat lasketaan jakamalla rahakerroin työn tuotosluvulla tai kertomalla ajanmenekkiluvulla.

2.4 HA – hinnoittelu

Paikallisesti sopien voidaan sopia esimerkiksi alla olevan luokittelun ja tavoitetuotoksen avulla metsurille hehtaarilta maksettava suoritepalkka taimikonhoitotyössä. Taulukon arvot ja luokittelu ovat paikallisesti sovellettavissa.

Erittäin vaikeat kohteet kannattaa hinnoitella tapauskohtaisesti tai tehdä aikapalkkana, koska niissä tavoitetuotoksen vaihtelu usein työmaiden välillä suurta.

Taulukko: tuotosluvut työvaikeustekijöittäin

Työmaan työvaikeus	Poistuma kpl/ha	Kantoläpimitta, cm	Tavoitetuotos ha/tunti
Harveikko	- 5000	-4,0	0,2250
Helppo	5001-10000	-2,5	0,1563
Normaali	5001-10000	2,6-4,0	0,0838
	10001-35000	-2,5	
Vaikea	-10000	4,1+	0,0400
	10001-35000	2,6-4,0	
	35000+	-2,5	
Erittäin vaikea	10001-35000	4,1+	0,0250
	35000+	2,6-4,0	

Taulukko: työlaji/työvaikeus

Työlaji	Helppo	Normaali	Vaikea	Erittäin vaikea	Sovittava kohde
Uudistusalan raivaus	€/ha	€/ha	€/ha	€/ha	
Taimikon varhaisperkaus	€/ha	€/ha	€/ha	€/ha	€/ha tai aikapalkka
Korjuun ennakkoraivaus	€/ha	€/ha	€/ha	€/ha	€/ha tai aikapalkka
Nuoren metsän hoito	€/ha	€/ha	€/ha	€/ha	€/ha tai aikapalkka
Vaikeat kohteet (poistuma 50 000) (lpm min. 2,5 cm)	€/ha	€/ha	€/ha	€/ha tai aikapalkka	€/ha tai aikapalkka

Taulukko: Istutuksen aikamenekki h/1000 taimea (ei sis. noutomatkaa eikä lisiä)

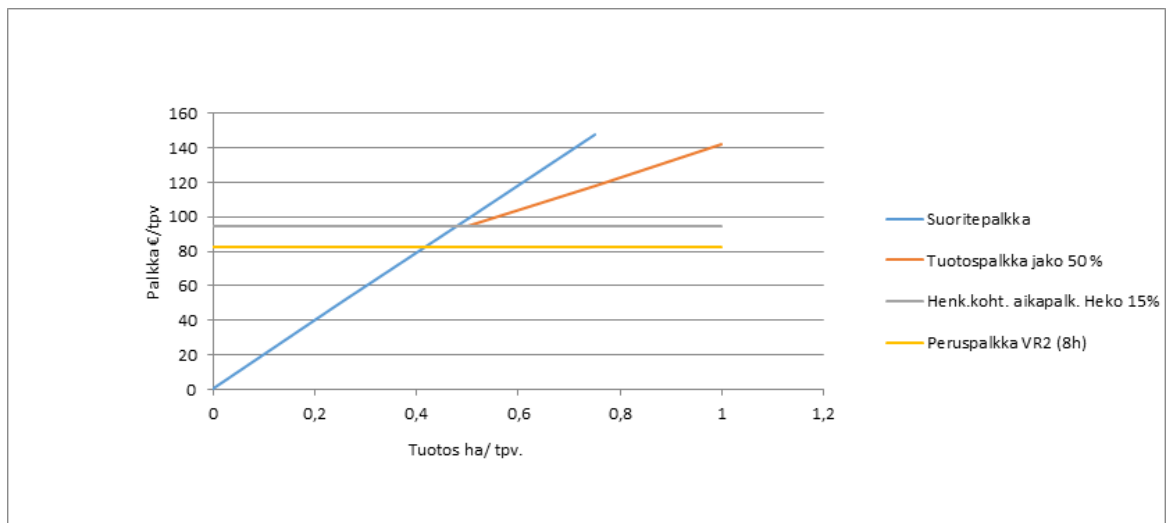
ISTUTTAMINEN							
Maaperä		MP1		MP2		MP3	
Muokkausjälki		MJ1	MJ2	MJ1	MJ2	MJ1	MJ2
ISTUTUSVÄLINE	TAIMILAJI	tuntia/1000 taimea					
Pottiputki,50 mm	Paakku	5,13	5,39	5,47	6,02	5,96	6,85
Pottiputki,60 mm	Paakku	5,58	5,86	6,02	6,62	6,41	7,37
Pottiputki,70 mm	Paakku	5,96	6,26	6,71	7,38	7,57	8,71

MP1 = Lajittuneet hieta- ja hiekkamaat, vähäkiviset moreeni ja turvemaat
 MP2 = Lajittuneet hiesu- ja savimaat, moreeni ja turvemaat
 MP3 = Kiviset ja/tai juurakkoiset moreeni- ja turvemaat sekä tiiviit savimaat
 MJ1 = Muokkausjälki, joka tavallinen
 MJ2 = Muokkausjälki, joka heikko

2.4 Tuotospalkkaus

Tuotospalkkauksessa suoritepalkka määräytyy tuntityön (aikapalkka) ja sovitun tavoitetuotoksen ylittävästä osuudesta maksettavasta tuotoslisästä.

Tarkastelujaksolla tulee työmaat (pinta-ala, työvaikeus) ja niihin käytetty aika olla tiedossa, jotta tuotospalkkauksen perusteet pystytään laskemaan. Esimerkiksi taimikonhoito ja jos tavoite 0,5 ha/päivä (8 h) ylittyy sovitun rajan, maksetaan ylittävälle osalle paikallisesti sovitun mukainen lisä (veronalainen tulo).

Esimerkiksi kahden viikon palkkakauteen sisältyy kolme työpäivää, jolloin tavoitetuotos ylittyy 20 %. Jakoprosentiksi on sovittu 50 % ylittävästä osasta, joten laskennallinen jakoprosentti on 10. Työntekijän tehdessä 80 työtuntia kahdessa viikossa, joista 24 tunnin osalta tavoitetuotos ylittyy, palkaksi muodostuu työntekijällä, jolla on vuoden työkokemus alalta:

$80 \text{ h} \times 11,15 \text{ €/h} + 24 \text{ h} \times (10 \% \times 11,15 \text{ €/h}) = 26,76 \text{ €}$ (kannustelisän määrä).
Kahden viikon ansio kokonaisuudessaan = 918,76 €.

2.5. Sovittu suorite

Työnantaja ja työntekijä sopivat yksittäisen työmaan suoritepalkan suuruuden ja palkka on kiinteä riippumatta tuotoksesta ja käytetystä ajasta.

Esim. erittäin vaikea taimikonhoitokohde 650 €/ha sisältäen sahakorvauksen.

3 SUORITEPALKKAUKSEN MINIMIEHDON TARKASTELO

Työntekijän työskennellessä normaalilla suoritetyövauhdilla, tulee suoritepalkan ylittää työntekijän henkilökohtainen aikapalkka kahden kuukauden tarkastelujaksolla.

Normaalilla suoritetyövauhdilla tarkoitetaan vastaavissa työmaaolosuhteissa ja työvaikeustekijöillä suoritepalkkatyössä saavutettavaa keskimääräistä ansiotasoa tunnissa.

Suoritepalkan minimiehdon tarkastelun välttämätön ehto on, että työntekijä tekee työaikailmoituksen työnantajalle erikseen sovittavalla tavalla. Toteutunut työaika kirjataan vähintään 1/4 tunnin tarkkuudella. Toteutuneeksi työajaksi lasketaan aika, jona työntekijä on työnantajan käytettävissä työn tekemispäikällä.

3.1 Esimerkiksi ha-hinnoittelu (ei sisällä sahakorvausta).

1)

Työntekijän suoritepalkaksi muodostuu kahden kk aikana 4250 € tuntimäärän ollessa 320 h. Tällöin keskimääräiseksi tuntiansioksi muodostuu $4250 \text{ €} / 320 \text{ h} = 13,28 \text{ €/h}$. Tehty työ on koostunut normaalista taimikonhoitotyöstä ja työntekijän ammattikokemus on yli 10 vuotta. Työehtosopimuksen mukainen minimipalkka on 13,04 €/h (Palkat 1.4.2022 - 31.1.2023, s.13). Tällöin minimiehto ylittyy ja korjausta ei tarvita.

2)

Työntekijän suoritepalkaksi muodostuu kahden kk aikana 3500 € tuntimäärän ollessa 320 h. Tällöin keskimääräiseksi tuntiansioksi muodostuu $3500 \text{ €} / 320 \text{ h} = 10,94 \text{ €/h}$. Tehty työ on koostunut normaalista taimikonhoitotyöstä ja työntekijän ammattikokemus on 10 vuotta. Työntekijä on tehnyt suoritteen normaalilla suoritettyvauhdilla. Todetaan, että suoritepalkkauksen hinnoittelussa on tapahtunut virhe. Työehtosopimuksen mukainen minimipalkka on 13,04 €/h. Tällöin minimiehto alittuu ja tarkastelujakson aikana tehdyille työtunneille tulee maksaa palkankorjaus.

$$320 \text{ h} \times (13,04 \text{ €/h} - 10,94 \text{ €/h}) \Rightarrow 320 \text{ h} \times 2,10 \text{ €/h} = \mathbf{672 \text{ €}}$$

3)

Työntekijän suoritepalkaksi muodostuu kahden kk aikana 3500 € tuntimäärän ollessa 320 h. Tällöin keskimääräiseksi tuntiansioksi muodostuu $3500 \text{ €} / 320 \text{ h} = 10,94 \text{ €/h}$. Tehty työ on koostunut normaalista taimikonhoitotyöstä. Työnantajalla on käytössä paikallisesti sovittu tai muutoin käytössä oleva henkilökohtaisen palkanosan määrittely. Työntekijän henkilökohtaiseksi palkanosaksi on määritetty 19 %. Työntekijä on tehnyt suoritteen normaalilla suoritettyvauhdilla. Todetaan, että suoritepalkkauksen hinnoittelussa on tapahtunut virhe. Työehtosopimuksen mukainen minimipalkka on $11,15 \text{ €/h} \times 19 \% = 13,27 \text{ €/h}$. Tällöin minimiehto alittuu ja tarkastelujakson aikana tehdyille työtunneille tulee maksaa palkankorjaus.

$$320 \text{ h} \times (13,27 \text{ €/h} - 10,94 \text{ €/h}) \Rightarrow 320 \text{ h} \times 2,33 \text{ €/h} = \mathbf{745,12 \text{ €}}$$